

Kateřina Karolová

BLOG
ROKU
2018

Já, doktor(in)

Jak lékaři
přicházejí o iluze

Česká pediatrička v Německu

Já, doktor(in)

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Kateřina Karolová
Já, doktor(in) – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Kateřina Karolová

Já,
doktor(in)

Jak lékaři
přicházejí o iluze

Česká pediatrička v Německu

Celý příběh se zakládá na skutečných událostech. Vše, co se v knize odehrává, se doopravdy stalo. Jména i místa děje však byla kvůli zachování anonymity změněna, a jakákoliv přímá souvislost s realitou je tak čistě náhodná.

Prolog

Život v cizině není synonymem bohatství, dobrého života a skvělé práce. Život v cizině představuje boj, tvrdou dřinu, obětování, samotu a odvahu. Být ponížen, opovrhnut, oklamán, či dokonce zneužit. Je také synonymem vzdání se mnoha věcí a obětování se kvůli jiným pro lepší život...

Tato slova jsou určena pro ty, kteří nikdy neopustili svou zem a odváží se kritizovat nás všechny, kteří jsme s odvahou i strachem opustili pohodlí svých domovů, abychom hledali nové možnosti a lepší budoucnost...

(zdroj: facebook, z veřejného profilu Život je boj)

1

Vydala jsem se do zahraničí a věřila, že bude líp. V Německu určitě. V Česku jsem zanechala vše, ale přišlo mi, že se nenabízí jiná možnost. Děkujeme, odcházíme, celonárodní akce lékařů. A její vyústění v rezignaci. Jo, tím to pro mě tehdy celé začalo.

Na nádraží v Nordhausenu jsem dorazila za tmy. Z vlaku se mnou vystoupilo jen pár lidí, hala byla temná, prázdná, a než jsem se se svým obřím kufrem vymátožila ven, tak i dočista opuštěná. Uličky města jen spoře osvětlovaly lucerny na domech, výlohy byly zhasnuté a cesty prázdné. Drkotání mého kufru se rozléhalo po širém okolí, nikde ani živáčka. Cestou jsem potkala všehovšudy asi pět aut, čtyři lidi a jednoho psa.

Při přestupech ve vlaku mi kufr přišel sice těžký, ale zvládnutelný. Teď, na konci dne, jsem ho za sebou táhla, kolečka se zasekávala mezi dlažebními kostkami a já nechtěla uvěřit tomu, že je cesta do nemocnice tentokrát tak nekonečná. Nordhausen jsem si poprvé prošla před třemi měsíci – poté, co jsem v české nemocnici po

debaklu akce „Děkujeme, odcházíme“ podala výpověď a absolvovala přijímací pohovor s primářkou německé kliniky. Tehdy mi Nordhausen připadal jako romanticky malebné městečko. Druhé setkání mě vrátilo do reality. Byla jsem zpocená od hlavy až dolů, šála se mi neustále zamotávala do kabely s notebookem, jedna z rukavic se mi roztrhla a mezi kolečka kufru se mi zadřel kámen a vyřadil je z provozu. S vypětím všech sil jsem kufr dotlačila před dětské oddělení místní nemocnice a dál pokračovala bez něj, připravená si vyzvednout klíč od pokoje a tam se nadobro svalit. Sestřička se se mnou srdečně pozdravila, dokonce si i pamatovala moje jméno a slíbila, že zavolá doktorku, která právě dělá příjem. Na lékařák mi přinesla horký čaj a ujistila se, že mi nic nechybí. Byla moc milá.

Lékařka, Frau Schenk, dorazila asi za patnáct minut. Vyptala se mě na cestu, překontrolovala, že vím, kdy mě zítra očekávají, a pak mi sdělila, že můj pokoj je zarezervovaný v centru města... Několikrát jsem nechápavě zamrkala, stále ještě nevzpamatovaná z vyčerpávající cesty k nemocnici, a zeptala jsem se:

„Já tentokrát nebudu bydlet tady v budově jako posledně během hospitace?“

Frau Schenk se na mě usmála a odpověděla: „Ne, nemocnice vám objednala pokoj v centru města v Hotelu Katarina...“

No nebýt k smrti vyčerpaná, nad tím souzněním mého a hotelového jména bych se i dojatě pousmála. Takhle jsem na její dotaz, zda vím, kde hotel Katarina je, jen odevzdaně hlesla: „Ano, vím přesně, kde to je...“ Neboť jsem se kolem něj zhruba před půl hodinou vlekla, dodala jsem vyčerpaně v duchu. Frau Schenk se se mnou s úsměvem rozloučila a já se nešťastně vrátila ke svému zhroucenému kufru. „Tak pojd', tady nás nechtěj...“ zvedla jsem ho rezignovaně a odšourala se pryč.

Hotel Katarina je malý příjemný rodinný podnik uprostřed Nordhausenu. Dorazila jsem do něj po deváté večer a vypadalo to, že starší pán na recepci čeká jen na mě. Vřele mě uvítal a vyptával se, zda proběhlo vše v pořádku, protože můj příjezd měl nahlášen dřív. Vyřídili jsme nezbytné formality, pak se zadíval na můj kufr a s povysunutým obočím se zeptal: „Je těžký?“ Opřela jsem se o něj a s výrazem „co myslíš?“ poznamenala: „*Ein bisschen...*“ Majitel se na mě usmál a zasníl se: „Z vašeho pokoje je překrásný výhled. Nejlepší, co můžeme nabídnout...“ Nahodil si se mnou kufr do náručí, zadíval se na temné schodiště a dodal: „... bydlíte v posledním patře...“

Výhled jsem bohužel ještě nevyzkoušela. V noci toho moc vidět není a ráno před sedmou je během prosince samozřejmě tma. Usnula jsem ještě s jednou nohou ve vzduchu, bohužel nějaká vyšší síla mi nedopřála klidný spánek. Digitální budík namontovaný na noční stolek totiž citlivě reagoval na signál poletující kolem mého mobilu a intenzivně mi to pokaždé pípáním oznámil. Když to udělal asi popáté, v půl čtvrté ráno, vzteky jsem ho vyškubla ze zdi, naštvaná, že jsem to neudělala rovnou.

Ráno jsem si odstopovala trasu od hotelu k nemocnici a spokojeně došla k závěru, že cesta netrvá ani deset minut, z čehož plyne, že budu moct denně vycházet jen chvilku před sedmou. Sestřičky z ranní směny mi srdečně popřály příjemný první den a předaly mi klíče od lékářáku. Frau Schenk dorazila vzápětí a během mého převlíkání se rozpovídala, že přes noc sice nebyly žádné příjmy, ale že oddělení momentálně praská ve švech a s personálem jsou na tom víc než bídne. Jedna z doktorek je těhotná a další nemocná. Na oddělení je momentálně jen ona, já a doktorka Frau Kauf, poletující po oddělení kojenců. Primářka se dnes vrací z dovolené, takže nemá moc přehled a nikdo se mi tak nebude moct věnovat.

Ona sama je po službě, musí teď jít dělat ultrazvuky, takže mám zatím sama začít s vizitou na oddělení větších dětí a ona se ke mně pak přidá...

Přemýšlela jsem, kde se ve mně bere ten stoický klid, když jsem na její monolog jen souhlasně kývla, jako že rozumím, a odebrala se vyzvednout si od sestřiček papíry. Možná mě naočkovali Rumuni z jazykového kurzu, kteří v ničem neviděli problém a neohroženě se pouštěli do každé bitvy. Nikdo ode mě přece nemůže očekávat, že to první den zvládnu. Budu dělat, co můžu, a když si nebudu vědět rady, tak se prostě zeptám nebo to přenechám Frau Schenk, no a co.

Dokumentaci mají vedenou jednodušeji než v Česku. Téměř žádné administrativní kecy. Žádné souhlasy, jen místo na jeden podpis, že je rodič se vším srozuměn. Šanon se všemi papíry z celého oddělení na vizitu unese člověk v jedné ruce. Každá ze složek obsahuje přehledné barevné zarážky, odkazující na odběry, plány sester i doktorů. Toť pozitiva. Obrovským a nepřekousnutelným negativem je to, že všechno píšou ručně. Příjem, status, ordinace, plán léčby, medikaci i denní vizity. Každý vypsáním nečitelným rukopisem plným zkratek a jiných hieroglyfů vyplňuje kolonky, jak ho napadne, a tím se stává celá dokumentace naprosto nečitelnou.

Dalo by mi zabrat, abych přelouskala celý chorobopis v němčině – s tím, že si neznámá slovíčka prostě vyhledám ve slovníku. Tady jsem neměla co vyhledávat, protože jsem ty slovíčka jednoduše ani nepřečetla. Jako když se člověk snaží pochopit japonské nicneříkající znaky. Horkotěžko jsem rozšífrovala alespoň diagnózu a terapii, vše ostatní jsem prostě vzdala.

Nejdřív jsem se zašla podívat na pokoj, kde ležela šestiletá holčička s bolestmi břicha a Henoch-Schönleinovou purpurou a šestnáctiletá holka s oteklými klouby. Hned v úvodu jsem jim stručně

objasnila situaci (kdo a odkud jsem) a vzpomněla jsem si na svůj německý týden hospitace před třemi měsíci, kdy jsem na děti jen zoufale koukala, neschopná vymyslet pomalu ani pozdrav. Obě holky mi můj pokus o konverzaci chápavě odkývaly a zcela bez problémů se nechaly vyšetřit.

Hrdost z úspěšného prvního kontaktu s pacientem vyprchala hned, jak jsem se usadila, abych vše zapsala do dokumentace. Jak se proboha německy řekne oteklý vnější kotník, ohraničená bolest ve středním článku prsteníčku nebo rozsáhlý zarudlý splývající výsev na kůži horních i dolních končetin? Žmoulala jsem nerozhodně tužku nad prázdnými kolonkami a zoufale sledovala hodiny, jak nekompromisně ukrájí minuty vyhrazené k vyšetření pacientů. Bylo mi jasné, že prohlídnout celé oddělení nestihnu ani omylem. Nakonec jsem nálezy sesmolila v latině, zbytek slovíček jsem si odskočila vyhledat do slovníku a poznačila si, co všechno si potřebuju večer na pokoji nastudovat. Bitva právě začala.

2

Každodenní plynulost a zajatá rutina, se kterou člověku ubíhá čas v domácím prostředí, troskotá v zahraničí na maličkostech. Nic tady v cizím jazyce není samozřejmé. Nedostatečná slovní zásoba je příšerný hendikep.

Neustále jsem se během práce zarážela uprostřed automatismů a uvědomovala jsem si, jak jednoduše vlivem toho vypadám. Hrozný pocit. Člověk ztrácí spontánnost a nezbude mu než se dobrovolně před okolím (i před sebou samým) degradovat na poněkud simplexní osobnost.

Zamířila jsem k tříleté holčičce, která ocucávala rohlík s máslem, naklonila se nad ní, a místo abych začala mluvit, zaraženě jsem na ni koukala a v hlavě hledala slova. Víím, jak si v restauraci objednat řízek, na nádraží koupit lístek a v hotelu zarezervovat pokoj. Umím německy vyprávět o rodině, práci nebo dovolené. Ale jak mám německy spontánně a bez okolků říct: „Odlož teď na chvílku ten rohlík, dojíš si ho potom. Vyskoč si na postel, potřebuju ti pro-

hmátnout břicho?“ A tak jsme se chvilku jen tak pozorovaly, až jsem to vzdala a mávla rukou: „... přijdu později...“ Připadala jsem si jako idiot. Ne, já tak i vypadala.

Všichni okolo, dospělí i děti, ze sebe s úsměvem a na půl huby vypouští tyhle každodenní konverzační obraty a já se je marně snažím rozluštit a vrýt do paměti. Zajímavé ale je, že slovní zásoba se doslova hodinu od hodiny sama od sebe rozvíjí. To, co jsem nedokázala vymyslet ráno při vizitě, mi odpoledne docela automaticky šlo samo z pusy. Občas sice s gramatickou chybou, nad kterou děti pokaždé zůstávají vyjeveně koukat, ale se zachovaným smyslem, což je hlavní. Připadala jsem si jako ve snu: Chci si lehnout na učebnici němčiny a po probuzení ji umět. Jde to. Samozřejmě. Ale trochu to bolí...

Vizitu jsme s Frau Schenk dokončily chvilku po osmé a odebraly se na lékárnku. Den tady mají uspořádaný trochu jinak – začínají v sedm hodin, kdy si všichni doktoři projdou sami oddělení a zapíší nálezy do papírů. Pak se sejdou na lékárnku, kde služba předá zprávy o tom, co se dělo přes noc. Nikam se nespěchá, pije se u toho kafe a prokládá se to historkami z domova i ze světa...

Okolo deváté se odchází na společnou vizitu, kdy se nad každým pacientem diskutuje, doplňuje se ranní zápis, případně si na pacienta každý ještě znova sáhne, pokud nebylo něco jasné, a plánuje se, co s ním dál. Po vizitě už je stav stejný jako v Česku – propuštěňáky, příjmy, sona, porody, odběry – co je potřeba.

Při předávce jsem se sice chytala víc než tehdy během hospiců v září (tedy tehdy, kdy jsem nabídku k práci v téhle nemocnici dostala a byla pozvaná na pracovní pohovor a prohlídku oddělení), i tak jsem ale byla ztracená. A to nejen kvůli tomu, že všichni mluví rychle, ale i proto, že každý přirozeně sem tam ztlumí hlas, spolkne část slova nebo zakašle. Je nesmírně vyčerpávající celých osm hodin

v kuse se intenzivně soustředit na každé slovo, které zaslechnete, ale polevit se nedá. Chytnout se v konverzaci později je totiž nesmírně těžké. Z předávky jsem pochopila, kolik se na oddělení dostalo nových pacientů a zhruba s čím. V některých částech projevu jsem ale vůbec netušila o čem je řeč, a tak jsem jen doufala, že se mě nikdo nebude na nic ptát...

Vzhledem k tomu, že se primářka vrátila z dovolené, se každý pacient na společné vizitě referoval podrobněji než obvykle. Naprosto mi to vyhovovalo. Měla jsem propisku přitisknutou k tlustému bloku a neustále si psala poznámky.

Všechno je tu nové a jiné. Každý detail, každé na první pohled nepodstatné slovo v dokumentaci, barva, zkratka, odkaz, malůvka, všechno má nějaký význam – jako u nás – tady se to ale na člověka hrne současně se záplavou cizích slov, jiných postupů nebo pozměněných názvů léků. A když něco není jasné, musí to člověk buď odvodit, nebo si vybrat vhodný okamžik na dotaz. Odpověď většinou přijde polohlasně, ve formě zadrmmolení něčeho, čemu člověk napoprvé taky nerozumí.

V dokumentaci jsem třeba objevila E v kolečku. Během řeči jsem zachytila slovo *Entlassung*. Pochopila jsem, že pacient možná půjde domů. Že by to teda znamenalo „propustit“? Mé poznámky připomínaly šifru – neznámá zkratka vysvětlená neznámým slovíčkem. Napsaným správně? To dále přeložené mým odhadovaným českým ekvivalentem a s otazníkem na znamení toho, že ho mám vyhledat ve slovníku, až budu mít klid...

Když ruch na oddělení trochu opadl, začala jsem se zajímat o to, jestli si nemám zajít na osobní oddělení vyřídit nějaké formality, vyzvednout prádlo, cedulku, razítko a podobně. Překvapilo mě, že primářka jen zavrtěla hlavou, že neví, a odkázala mě, ať se tam jdu poptat. Neohroženě jsem nakráčela před kancelář Herr Schulz,

a až po zaklepaní si uvědomila, že nemám připravenou vůbec žádnou řeč v němčině. Pořádně jsem ani netušila, co po něm vlastně chci... Nešťastně jsem čekala na pokyn „dále“ smířená s tím, že budu opět za blbce, mlít něco z cesty a nesouvisle koktat v holých větách...

Herr Schulz je ale naštěstí docela sympatický chlap. Jednal se mnou už tenkrát na pohovoru v září, a už tehdy jsem se svojí mizernou němčinou při konverzaci s ním ztrácela ostych.

I teď mě odzbrojil širokým úsměvem a srdečnou větou: „Áááá, *Frau Karolova, herzlich willkommen...*!“ Usadil mě do pohodlného křesla, přisedl si naproti a začal se vyptávat na cestu, dojmy z oddělení, ubytování v hotelu a vyřizování aprobace. Hovořil sice rychle, ale nesmírně čistě a zřetelně, používal známá slovíčka a k tomu vtipkoval. Konverzace byla uvolněná a přátelská, překvapeně jsem ze sebe sypala větu za větou, což na závěr spontánně ohodnotil: „Mluvíte velice, velice dobře. Naprosto plynule, to je výborné...“ Bože můj, já? Je to vůbec možné, že někdo pochválil mou mizernou němčinu?

Přesunuli jsme se pak o kancelář vedle, kde mě přenechal dvěma úřednicím na vyřízení smluv. Vzhledem k tomu, že ještě nemám pracovní povolení, jsem v nemocnici vedená jako praktikant. Musím mít založené německé zdravotní pojištění a sama si ho hradit. Ostatní druhy pojištění, sociálku a bankovní konto si začnu vyřizovat až po podepsání pracovní smlouvy. Šla mi z toho hlava kolem, ale nakonec jsem všechno pochopila. Poprosila jsem nakonec o doporučení nějaké zdravotní pojišťovny, u které bych se mohla tady ve městě zaregistrovat, a paní byla tak ochotná, že mi dala i plán města a označila mi cílové místo křížkem. Při rozloučení navíc poznamenala, že do pojišťovny (kterou mi vybrala) zavolá a vysvětlí jim moji situaci, abych to měla jednodušší.

Po návratu na oddělení jsem zjistila, že se očekávají čtyři příjmy. Tři z toho tvoří jedna rodina se střevní virózou. Frau Schenk mě poslala napřed, ať se s nimi zatím přivítám, vyšetřím je a začnu zpovídat, než za mnou dorazí.

Cestou k ambulanci jsem došla k závěru, že další z věcí, které budu muset po práci udělat, je sepsat si seznam slovíček k jednotlivým diagnózám. Nebyla jsem totiž schopná přijít na nic, o čem bych si mohla na zadané téma s celou rodinou vykládat. Měla jsem před očima živý obrázek vyprůjmované Němky s třemi dehydratovanými dětmi, která mi oddrmolí anamnézu napěchovanou cizími termíny typu vsáklá stolice, žaludek na vodě nebo zvracející sousemi. Bylo mi jasné, že jí nebudu rozumět ani slovo. Před mým příchodem se ale do příjmu pustila už Frau Kauf z kojenců, nejmladší dítě si sestřičky dokonce odnášely na oddělení a na mě zbylo jen fyzikální vyšetření tříleté a šestileté holčičky. Přivítala jsem se s maminkou a vysvětlila jí, že jsem z „Česka“ (bože, zní to s takovou jak z „pralesa“), a poprosila ji, jestli by se mnou mohla mluvit pomalu a zřetelně. Maminka mávla rukou, že mluvím dobře a všemu, co jsem zatím řekla, rozumí a předala mi děti k vyšetření. Obě holčičky mě s důvěrou pozorovaly a čekaly na moje rozkazy. Vysvětlila jsem té starší, že se na ni jen podívám, zmáčknu břicho, nebudu dělat nic, co bolí, a poprosila jsem ji, ať se vysvěle a lehne si na lehátko. Fascinovaně jsem pak sledovala, jak to skutečně dělá. Ona mi opravdu rozuměla!

Bylo nesmírně roztomilé poslouchat, jak mi v němčině odpovídá na moje dotazy během vyšetřování. Mluvila měkce, pomalu a knouravě, jak to dělají děti všude na světě, a já byla zaposlouchaná do její dokonalé němčiny a snažila si zapamatovat obraty, které používá. Vypadalo to, že žádnou jazykovou bariéru nevnímá. Byla to doslova konverzační zkouška naživo a já si uvědomila, co

je na ní tak vtipné. Bylo to jako se učit ovládat nové auto nebo počítač. Zadat rozkaz a počkat na reakci. Než jsem něco řekla nahlas, zrekapitulovala jsem si to v duchu, vyslovila to a pak pozorovala, jestli to byla blbost, nebo ne. „Dýchej zhluboka“ se řekne „*Atme bitte tief*“ nebo „*Atme bitte tief ein*“? Zkusila jsem první možnost, a když jsem zaregistrovala její nejistotu, usoudila jsem, že druhá věta by byla určitě lepší. Nebo jsem to jen špatně vyslovila? Nebo neumí dýchat zhluboka? Jak se řekne „obleč se“? *Aufziehen, anziehen, ausziehen, umziehen* nebo jen *ziehen*? Chvilí jsem mlčela a pak jí řekla: „Hmm... vezmi si šaty a...“ (a ona opravdu jako stroj vzala šaty a čekala) „můžeš se...“ ukázala jsem na sebe a maminka za mě dokončila směrem k dítěti: „*Zieh dich jetzt wieder an...*“

„Ja...“ pokývala jsem souhlasně hlavou a v duchu si opakovala: *anziehen, anziehen*, „obleč se“ se řekne *anziehen...*

Dovyšetřila jsem pak ještě tu menší, koukla oběma do uší na bubínky (což tady v Německu dělají povinně u každého příjmu), změřila jim teplotu (ovládání ušního teploměru, který u nás nemáme, mi taky dalo trochu zabrat) a připravila set na odběry krve (který je úplně jiný než u nás).

S pícháním kanyly mi pomohla Frau Schenk. Zavedení je stejné, ale odběry provádí mnohem elegantněji. Jednotlivé zkumavky jen našroubují na spojovací článek od kanyly a krev nechají pod tlakem vypustit. Člověk to zvládne sám a jednou rukou. Taký k lepení používají jen dvě náplasti, případně ruku obmotají samodržícím obvazem – každá maličkost ale musí stát příšerné peníze... můžou si to dovolit, no.

Slibovaný čtvrtý příjem přišel po patnácté hodině. Byla jsem na jeho provedení opět odeslána sama a tentokrát s maminkou sama skutečně i zůstala. Opět jsem jí hned na úvod ozřejmila, kdo jsem, a poprosila, aby mluvila pomalu, že ještě neumím moc dobře

německy. „Oh,“ mávla velkoryse rukou, „mluvíte výborně, rozuměla jsem naprosto všemu!“ A spustila proud vyprávění, co její dítě trápí, kdy to začalo, jak, čím, kde byli, co tam dělali, nedělali, co se zjistilo, nezjistilo a co by chtěla od nás. Rozuměla jsem asi každému pátému slovu, ale paní si vůbec nevšímalá mého zoufalého výrazu a líčila obtíže dál a dál, až jsem nakonec rezignovala, chápavě přikyvovala a občas pronesla: „Opravdu?“ nebo: „Hmm...“ případně: „Zajímavé...“ aniž jsem tušila, co mi chce říct... Pochytila jsem ale, že přišla s desetiletým klukem, který má zápal plic, opakovaně se to táhne už potřetí za poslední půlrok, bral už dvakrát antibiotika, a protože se to nelepší, poslala je obvodářka sem. Zbytek balastu jsem nezkoumala a lehkovězně ho vypustila z hlavy. Příjmové papíry dnes prostě odmítnu vyplnit, beztak by výsledek stál za houby. S Frau Schenk jsme to pak společně daly nějak dohromady a já před čtvrtou konečně s úlevou opustila bitevní pole...

3

S rozjezdem života v cizině je v začátcích spojeno především vyřizování formalit. Taková fajn výplň volného času po příchodu z práce. A v ní teda taky žádnéj med. Bojujeme, neflákáme to, vždyť jsme teprve začali...

Po prvním dnu v práci jsem byla naprosto vyřízená. Venku se akorát začalo stmívat. Nejraději bych se šla svalit na hotel do postele, vydýchat nahromaděný adrenalin a sníst první pořádné jídlo, ale nezbývalo než hotel minout a odhodlaně pokračovat dál do centra, abych tam vyřídila pár nezbytností.

Minimálně jsem potřebovala najít pojišťovnu a zaregistrovat se tam. Měla jsem v plánu stavit se i u některého z mobilních operátorů a koupit si SIMku, ale zavrhla jsem to. Na první den zážitků ažaž.

Držela jsem v ruce plánek města, mžourala na tmavé cedulky s názvy ulic a bloudila skrz spleť průchodů, protože Nordhausen trochu připomíná Staré Město v Praze.

Dorazila jsem na místo, které mi paní na osobním označila křížkem, ale pojišťovna nikde. Obešla jsem všechny čtyři rohy křižovatky, vrátila se o ulici nazpět, pak i o ulici dopředu, a nic. Nakonec jsem se osmělila a poprosila o radu mladou maminku s dítětem, která mě poslala o celý blok zpátky. V duchu jsem paní z osobního proklínala. „Ježišmarjá! Když ví, jaké je tady bludiště, nemohla si kruci dát pozor, kam mi křížek maluje? Než pojišťovnu najdu, ještě mi tam zavrou! Nehledě na to, že toho chození už mám taky plné zuby...“

Došla jsem na místo, které mi popsala maminka, a pojišťovna opět nikde! Ti lidi si tady ze mě dělají srandu nebo co? Kroužila jsem bezradně od domu k domu a zkoumala cedule na dveřích. Po deseti minutách marného hledání jsem se obrátila na prvního Němce, který mi přišel pod ruku. Byla to taková stará paní, která mě poslala, odkud jsem přišla, ale doplnila, že musím jít ještě o další dvě ulice dál. Jako chápete to?

Odhodlaně jsem si to rázovala zpátky, minula tu maminku s dítětem, která zachytila můj nasupený pohled, a nakonec pojišťovnu napotřetí opravdu našla. Absolutně bez přípravy jsem si to namířila rovnou k recepční přepážce, ubezpečená, že se prostě jen představím a oni už jistojistě budou vědět, o koho se jedná. Kolik lidí denně si v tomhle zapadákově chodí uzavírat pojištění, no ne? Leč paní u přepážky se na moje jméno jen vyčkávavě usmála, a tak jsem se s povzdechnutím pustila do vysvětlování. Paní byla nesmírně milá, vypadalo to, že se v mém povídání i docela orientuje, nakonec můj problém chápavě zrekapitulovala a začala obtelefonovat příslušná místa. Přerušila jsem ji, že někde v kanceláři už o mně určitě vědí, protože paní z osobního oddělení nemocnice mi slíbila, že do pojišťovny zavolá, když jsem se jí svěřila, že mám z komunikace v němčině ještě trochu obavy.

„Ne, nikdo sem nevolal,“ ujistila mě paní za přepážkou. „Ale můžete být v naprostém klidu, vaše němčina je vynikající. Domluvíte se zcela bez problémů...“ Pak vytáhla papír se smlouvou vypsala se na osobní údaje. Do kolonky bydliště poznačila Hotel Katarina a oznámila mi, že až bude kartička pojištěnce hotová, odešlou mi ji tam. Pojištění se mi strhne z účtu, jehož číslo jí mám sdělit, až si ho založím (neboli až budu mít pracovní smlouvu) a bude to zatím dělat 100 euro měsíčně. Vyšla jsem ven na čerstvý vzduch a spokojeně jsem si oddychla. Nejsem zas takový blbec...

Druhý den jsem do práce dorazila v relativním klidu. S úsměvem jsem se přivítala se sestřičkami a zaběhla se převléct. Pak jsem si zašla pro papíry a začala s vizitou. Vyhovovalo mi, že jsem zatím na oddělení sama, protože jsem si v klidu mohla projít pokoje, které jsem potřebovala, a bez okolků si dělat tolik poznámek, kolik jsem chtěla. Stanice větších dětí (no, leží tu vlastně všechny děti nad tři roky) se skládá z devíti pokojů.

Místnosti i celé oddělení jsou prostorné, světlé, s velkými okny, barevné a plné obrázků. Postele jsou pojízdné, ve dveřích jsou posuvné ohrádky, aby z nich nemohly menší děti vyběhnout. Na některém pokoji leží jen jedno dítě, někde čtyři. Všechny pokoje vypadají jako český nadstandard.

Na hodinách 7:20 a stále nikde nikdo. Nejistě jsem se sestřičky zeptala, jestli náhodou neví, kde jsou všichni doktoři, jestli třeba nemám být někde jinde. Sestřička pokrčila rameny, že nemá tušení, a vrazila mi do ruky sluchátko od telefonu, že si mám zkusit zavolat a zjistit to. „Proboha kam?“ zděsila jsem se. Telefonování nesnáším v rodném jazyce, natož pak v němčině! Však on někdo přijde...

V 7:45 kolem mě proběhla primářka, v očích starostlivý výraz, že právě rodí naše mladá kolegyně Kristy a že by mi byla vděčná,

kdybych zatím začala s vizitou. „Už ji mám skoro hotovou,“ ubezpečila jsem ji a pokračovala v práci.

Na předávce jsme se sešly o něco později, ale vzhledem k tomu, že nebyl žádný příjem, uběhla rychle. Před víkendem je zvykem projít dohromady celé oddělení včetně kojeneckého, takže se vizita o něco protáhla.

Kojenecké mají menší než u nás, všehovšudy asi dvanáct lůžek pro batolata a dva inkubátory. Děti se tam povalovaly jen čtyři. Diagnózy vesměs stejné jak v Česku – průjmíky, zápaly plic, záněty uší, močovky... Přesnou léčbu jsem zatím nezkoumala, protože jsem měla dost práce s tím se v dokumentaci vůbec zorientovat.

Po vizitě si se mnou primářka sedla a začala mi vysvětlovat, jak tady děti propouštějí. Nešťastně jsem koukala na to, jak ručně vyplňuje předtištěný papír, čímž potvrdila moje postřehy z předchozího dne. Listovala v dokumentaci a hledala, jaké všechny diagnózy by vymyslela, pak zkoumala léčbu, pak vymýšlela doporučení – jako u nás. Jenže my to všechno se samozřejmostí psali do počítače. Každé doplnění nebo změnu nemusel žádný chudák následně hledat, prostě se to tam automaticky načetlo všechno dohromady. Nevěřicně jsem pak na primářku koukala, když šla papír okopírovat, aby dala originál matce a kopii založila do složky. To je pravěk! Vrcholem pro mě bylo, když si pak sedla k počítači a všechno to tam znovu přepsala a odklikala. A pak ať někdo tvrdí, že efektivita práce v Česku je menší než v Německu!

Zatím jsou na oddělení jen tři starší doktorky (primářka, Frau Schenk a Frau Kauf), které jsou v obsluze počítače evidentně nejisté, ale jakmile dorazí mladé kolegyně, zeptám se jich, proč se dělá všechno ručně. Jsem odhodlaná bojovat za moderní techniku!

Během dne jsem se dostala k jednomu porodu (ošetřování novorozence provádí podobně jako u nás, místo erárních tenkých kla-

sických plen ale používají bílé tlusté froté ručníky), propustila za asistence Frau Schenk další dvě děti a byla odeslána k přijetí „bolestí břicha“. Všechnu práci jsem ale zatím dělala jen napůl – zeptala se, vypsala, vyšetřila – jen to, na co stačily moje jazykové schopnosti, a zbytek přenechala starším. Cítila jsem se kvůli tomu trochu provinile, ale přesvědčovala jsem se, že to den ode dne bude lepší a že teď po mně prostě nemůžou chtít všechno naráz. Nezládnou matce vysvětlit, jak se chovat po propuštění dítěte s kolapsovým stavem. Jednak mi chybí slovní zásoba a jednak ani netuším, jaké postupy tady mají zaběhlé. Neznám telefonní čísla na objednání EEG, nevím, jestli plánují neurologickou kontrolu, nevím, kde se nachází město, ze kterého pacient pochází a pod který rajon tak spadá. Topím se. Ale tempo za tempem se přibližuju ke břehu...

4

Problém plynulé komunikace při práci v zahraničí tkví v tom, že nemáte dostatečnou slovní zásobu z daného oboru. Než si ji osvojíte, chvíli to trvá. A ta chvíle vám připadá nekonečná. Nekonečně hrozná.

Třetí pracovní den přišla konečně krize. Skončil víkend, během kterého jsem nestihla to, co jsem si předsevzala, a přede mnou jen vidina pětidenního maratónu na oddělení.

Sestřičky mi přišly poněkud odměřené. Nabyly podle mě dojmu, že jim perfektně rozumím a usoudily nejspíš, že když na jejich polohlasné zadrmolení jen mlčky koukám, jistojistě cíleně odmítám spolupracovat.

Do práce konečně dorazila mladá kolegyně Mina. Sice se na mě vřele usmála, ale tím její dobrá nálada vyhasla. Ještě pořád bojovala se zánětem dutin a evidentně jí nebylo dvakrát dobře, přesto byla povolána z nemocenské na pomoc s přeplněným oddělením. Mlčky se zarputile prokousávala všemi papíry a já u ní jen přitrouble stála, nejistá, jak mám efektivně pomoci. V dokumentaci

opět přibýlo zkratk, které mi vůbec nic neříkaly. Zoufale jsem toužila po chvíli, kdy by si se mnou někdo sedl a všechno mi vysvětlil. Bylo mi ale jasné, že v téhle personální a časové krizi nemám nárok. Obešla jsem teda aspoň děti, které jsem znala a které znaly mě. Trpělivě plnily moje příkazy koktané v holých větách a moje gramatické přešlapy nijak nekomentovaly.

Základní vyšetřovací fráze už zvládám na první dobrou. Nicméně pokaždé se objeví něco, co mě ubezpečí o mé mizerné jazykové výbavě. Holčičce s purpurou přibyl nový velký flek na kůži. Potřebovala jsem ho změřit. Stála jsem chvíli bezradně uprostřed pobíhajícího personálu a snažila se někoho odchytnout. Nakonec jsem zastavila jednu ze sestřiček. Potřebovala bych metr, chtěla jsem říct. Jenže jsem si uvědomila, že nevím, jak se ten metr německy řekne. Opakovala jsem dokolečka frázi „potřebuju... potřebuju... chtěla bych...“, sestra zmražená uprostřed pohybu, oči bezděky v sloup, chtěla užuž běžet dál a já se prostě nebyla schopná vymáčknout. Tohle totiž definuje ten problém s řečí – výplň, gramatiku, skladbu vět, to zvládáte. Ale jednotlivá slovíčka z oboru se prostě učíte postupně. Točila jsem rukou na pomoc, ukazovala na holčičku, hledala slova jinou větou a zamotávala se čím dál víc. „Změřit, potřebuju něco změřit!“ přišla mi konečně správná slova na jazyk. Sestra protočila oči, zařadila rychlost. „... metr je vzadu ve vyšetřovací místnosti,“ houkla směrem ke mně a zmizela. Ježíšmarjá, to je mi teda pomoc. To je, jako by mi řekla, hledej tady na oddělení. Vyšetřovací místnost je přečpaná krabičkami, šuplíky, nádobami, policemi a skříněmi. Tam strávím mládí, než všechno prolezu. Mimochodem, víte, jak se řekne metr? Meter. Takže pohoda.

A tak jsem poblíž vyšetřovací místnosti odchytila jinou sestřičku a už o něco plynuleji ji požádala, ať mi laskavě ukáže, kde ten blbej metr maj.

Na předávce žádná změna. Rozumím tak polovině projevu. U žádné z doktorek neregistruju ani náznak snahy mluvit pomalu. Natož zřetelně. Mumlají si polohlasně mezi sebou a já se cítím do slova vyřazená z kolektivu. Cvičeně se směju, když se smějí všichni a tvářím se zúčastněně, když vycítím, že se to hodí. Nemám páru, o čem se mluví. A připadám si jako úplný blbec...

Při vizitě se moje deprese prohlubuje. Děti znám, rodiče znám, diagnózy znám, léčbu umím odvodit (když už ne přečíst), a přesto se v diskusi u lůžka ztrácím. Zděšeně si uvědomuju, že bych nebyla schopná s rodiči samostatně komunikovat. Vysvětlit jim, co chystáme, co jsme zjistili, jaké to má následky, co bychom doporučili. Už si ani nepíšu poznámky, ale rovnou uvažuji o nákupu diktafonu. Zjišťuju, že místo medicínských informací se víc zajímám o komunikační dovednosti. „To byla výborná věta... to jsem přesně potřebovala vědět... jak že to bylo?... a už to zas nevím,“ poletovalo mi hlavou. Mezitím mi samozřejmě zcela uniklo doporučení, na kterém se lékaři usnesli. Nevím, co mám vnímat dřív, kam se koukat, co si vrývat do paměti, na co si dát pozor. Je toho prostě moc najednou.

Po vizitě jsem se měla zastavit na personálním oddělení. Jen jsem se usadila do křesla, začala jsem vyděšeně pročítat seznam náležitostí, které je potřeba vyřídit. Horkotěžko jsem luštila názvy úřadů a pojištění, a radši jsem ze sebe dobrovolně udělala idiota a nechala si to od paní z osobního několikrát vysvětlit. Ty postranní pohledy vrhané na kolegyni a hlasitá povzdechnutí, umí si někdo představit, jak je to nesmírně degradující? Dalo by mi práci se těmihle papírů prokousat v češtině, co teprve německy do hloubky pobrat všechna úskalí zdejší byrokracie...

Naštěstí jsem zatím nemusela nic podepisovat, paní mi jen předala smlouvy, abych si je doma pročetla, a vysvětlila mi, co je ne-

zbytné provést ještě dnes. Z osobního jsem se odploužila naprosto zdrčená. Představa, že po dnešním náročném dni v práci se budu odpoledne vybavovat s německými úředníky, byla tristní.

Po návratu na oddělení jsem byla odeslána za Frau Schenk na příjem. Na lehátku znuděně polehávala šestnáctiletá odbarvená blondýna, odeslaná pro „povšechné potíže“. Víc jsem ze škrabopisu od obvodáka nepřečetla. Frau Schenk zpovídala maminku, která své brebentění směřovala střídavě na Frau Schenk a na mě, a já se nezmohla na víc než na předstíraný chápavý výraz. Bylo mi úplně jedno, co holce je. Mamince jsem tradičně nerozuměla. Když jsem minule při příjmu jednoho rodiče poprosila, ať mluví pomalu, zlehčila to Frau Schenk větou: „Nevěřte jí, mluví a rozumí skvěle...“ Čemuž se všichni (až na mě) srdečně zasmáli, a ještě přidali na tempu. Ježíšmarjá, umím dokonale jen těch pár úvodních vět, to neznamená, že rozumím! Asi se je naučím koktat, abych vzbuzovala větší respekt...

Tentokrát jsem nakonec nic neříkala, tvářila se jak rodilá Němka a čekala na svou chvilku degradace, kdy budu muset otevřít pusu. Při vyšetřování holky jsem se přeříkávala a zadržovala víc než obvykle a nakonec jsem to nevydržela a omluvila se jí, že nepocházím odtud, ale z Česka a nemluvím ještě moc dobře. „Hmm... to jsem si všimla,“ žvýkla holka pohrdavě na půl huby. Bože můj, co tu dělám?

Při návratu na oddělení mě zastavila Frau Dr. Kauf. V ruce držela papíry, které jsem vyplňovala u předchozího příjmu a ptala se mě, jestli jsem někam zapsala plán odběrů a léčby. Byla obklopená sestřičkami, které evidentně čekaly na moje přiznání, aby bylo zřejmé, na čí straně je chyba. Když jsem nejistě zavrtěla hlavou, začaly se spokojeně rozcházet a Frau Kauf se na mě přísně zadívala. Pak mi začala důrazně vysvětlovat, že je to nezbytné hned po příjmu

udělat a že u tohoto dítěte budou muset být odběry kvůli mé chybě provedeny až další den. Neměla jsem vůbec sílu jí vysvětlovat, že šlo jen o nedorozumění, a rezignovaně se omluvila.

Frau Schenk mi doted' při příjmech nebyla schopná vysvětlit, co a kam mám vlastně psát, jednou to psala do jednoho papíru, podruhé do druhého, potřetí nikam, počtvrté mi řekla, že to vůbec není třeba. Popáté, že to udělají sestřičky. Pošesté, že moje plány se liší od těch, na jaké jsou zvyklí, a že to se mnou pak probere, nebo to tam napíše sama. Vždycky si u toho pro sebe něco drmolila a mávala nad vším rukou. Jak se v tom mám pak vyznat? Nemůžu se pořád někoho na něco ptát, ale co mám jiného dělat?

Stává se taky, že v německé větě pochopím správně všechna slovíčka, ale vůbec nepochyťím její celkový význam.

„Už jste zkoušela dávat antibiotika?“ vybalila na mě při odpolední předávce Frau Kauf.

Co tím myslí, běželo mi hlavou. Jestli umím vypočítat dávky léků? Nebo vím, kam léky zapsat do dekurzu? Nebo mě zkouší z toho, kde na sesterně najdu krabičky s léky? „Nejsem si jistá, co tím myslíte, ukážete mi to, prosím?“ přerušila jsem nakonec tíživé ticho, které se někdy po dotazu směřovaném na mě v místnosti rozhostí.

Frau Kauf mě odvedla na kojenecké oddělení a vysvětlila mi, že podávání antibiotik do žíly je lékařský výkon. A že tedy musím umět vyměňovat pumpy se stříkačkami a odklikávat kapání infuzí. A že si na to musím myslet, kdyby mi to sestřičky zapomněly připomenout. Názorně mi to pak předváděla a vyžadovala moji spolupráci za drmolení zcela neznámých slovíček, která jsem odvozovala podle toho, co jsem viděla – svorka, špunt, tlačítko, cévka, uzávěr, odjistit, zaklapnout, přitáhnout, doplnit...

Ježišmarjá, z toho se asi zblázním. Podávání léků byla v Česku práce sestřiček. Lékař to musí vymyslet, naplánovat a měnit dle

Já, doktor(in)

stavu. Není v jeho silách to ještě realizovat. To mám jako k jednotlivým dětem odbíhat od akutních příjmů nebo od porodů? Nebo organizovat, aby tam někdo z doktorů zašel místo mě? Kdo, když už teď je nás tu na to tak zoufale málo? Kam jsem se to proboha dostala?

5

Váš život v zahraničí je sledován úřady a institucemi. Je potřeba je oběhat, hrát jejich hru. Kvůli razítku jednoho potřebujete potvrzení jiného. A v mezidobí vyrazit s úsměvem do cizího prostředí nového zaměstnání. Boji zdar!

Z práce jsem v to pondělí doslova utekla. S plánkem v ruce jsem zamířila nad nemocnici, kde jsem se pokoušela najít podle adresy rodinný dům nabízející ubytování. Nejdřív jsem omylem vlezla až na zahradu nějaké cizí rodině (s papíry v náruči a mrtvolným výrazem jsem musela vypadat jak jedna ze Svědků Jehovových...), a když jsem konečně zazvonila u správných dveří, oznámila mi paní s vrtěním hlavy, že bydlení už je zabrané.

Nic jsem nedbala svého vnitřního pocitu, že zbytek dnešního dne bych měla strávit s čokoládou na pokoji, zatvrzele minula hotel a pokračovala do města. Cestou na úřady jsem se zastavila u notáře, abych si nechala i ověřit kopii občanky. V Česku mi tuhle proceduru odmítli udělat. Prý jsou na občance zvláštní znaky a vo-